

Omstillingsplan 2017 - 2022

Handlingsplan 2019

Versjon 1.1

Vedtatt av kommunestyret den 28.03.19

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning

1.1	Utviklingsanalyse: Kort oppsummering	3
1.2	Hva sier omstillingsplanen?	4
1.3	Om handlingsplanen	4
1.4	Frister for implementering av handlingsplan.	4

2. Mål

2.1	Resultatmål for omstillingsarbeidet	5
2.2	Effektmål og langsiktig resultater	6
2.3	Delmål	6

3. Innsatsområder

3.1	Innledning	7
3.2	Næringsvirksomhet med basis i naturressurser	8
3.2.1	Strategi: Utnytte vannressursene	8
3.3	Entreprenørskap og kompetanseutvikling	10
3.3.1	Strategi: Samhandling i næringslivet	10
3.3.2	Strategi: "Gründerhage"	11
3.3.3	Strategi: Entreprenørskap	12
3.4	Bygg og anlegg	13
3.4.1	Strategi: Bygg og anlegg (spesielt hytteutbygging/-utvikling)	13
3.4.2	Strategi: Turisme	14
3.5	Lokal mat	15
3.5.1	Strategi: Lokal mat	15
3.5	Andre gode næringsutviklingsprosjekter	16
3.5.1	Strategi: Skape gode næringsutviklingsprosjekter	17

1. Innledning

1.1 Utviklingsanalysen: kort oppsummert

Utviklingsanalysen peker på:

- En fortsatt negativ befolkningsutvikling med en større andel eldre.
- Fyresdal sin geografiske beliggenhet gjør at dem i stor grad er egen arbeidsregion med liten inn/ut pendling.
- Næringsmulighetene synes å være på mekanisk industri, ferskvannsoppdrett, utvikling av landbruksnæringen, besøksnæringer og bygg og anlegg (spesielt mot hytteutbygging)
- Konkurransefortrinn kan være vann- og skogressurser samt eksisterende god mekanisk kompetanse

Basert på dette har utviklingsanalysen gitt følgende forslag til innsatsområder:

- Sikre en bærekraftig befolkningsutvikling i Fyresdal med netto innflytning på 15 personer pr. år.
- Videre satsing på kompetansebedriftene.
- Bedre utnyttelse av skog- og vannressursene
- Mer utnyttelse av vannressursene
- Utvikling av besøksnæringer og turisme
- Utvikling av annet næringsliv og kompetanse

Styret har besluttet å legge til følgende innsatsområder for 2019:

- Bygg og anlegg (spesielt mot hytteutbygging/-utvikling)
- Lokal mat

1.2 Hva sier omstillingsplanen?

Hovedmålet: Omstillingsarbeidet skal bidra til mer enn 40 nye lønnsomme arbeidsplasser innen utløpet av 2022.

Et annet hovedmål er å satse ressurser på de innsatsområdene hvor det er størst mulighet for å etablere nye arbeidsplasser uavhengig av innsatsområde.

I tillegg til mål om arbeidsplasser er det også satt mål om nyetableringer, samhandling og bidra til en positiv befolkningsutvikling.

Det er spesifisert fem innsatsområder for 2018:

- Næringsvirksomhet med basis i naturressurser
- Entreprenørskap og kompetanseutvikling
- Bygg og anlegg (spesielt mot hytteutbygging/-utvikling)
- Lokal mat
- Andre gode næringsutviklingsprosjekt.

1.3 Om handlingsplanen

Omstillingsorganisasjonen skal utarbeide handlingsplan for vært av omstillingsårene. Handlingsplanen er en operasjonalisering av hva som skal oppnås i løpet av kalenderåret. Handlingsplanen vil være et levende dokument og kan forandres på underveis, hvis det er hensiktsmessig. Handlingsplanen er omstilling styrets mål og årsplan for hva som skal oppnås i året. Daglig leder/Prosjektleder er ansvarlig for iverksetting og oppfølging av de enkelte prosjekter og tiltak som er beskrevet i handlingsplanen eller besluttet iverksatt av styret. Kommunestyret skal årlig vurdere gjennomføring av handlingsplanen, og eventuelle avvik fra denne samme med vedtak av neste års handlingsplan.

1.4 Frister for implementering av handlingsplan

Omstillingsstyret skal i desember utarbeide årsrapport for hvordan handlingsplanen er gjennomført med fokus på hva som er oppnådd og avvik fra planen sammen med utkast til ny handlingsplan for neste år.

Årsrapport og utkast til ny handlingsplan skal drøftes og vedtas av kommunestyret i mars.

En gang i kvartalet skal omstillingsorganisasjonen presentere status i handlingsplanen for kommunestyret.

2. Mål

Visjon for omstillingsarbeidet

«Gjer draumen levande gjennom handlekraft, fleksibilitet og utradisjonelle løysningar»

2.1 Resultatmål for omstillingsarbeidet

Hovedmålet for omstillingsarbeidet er å bidra/sikre til mer enn 40 nye lønnsomme arbeidsplasser innen utløpet av 2022. I tillegg skal det satses ressurser på de innsatsområdene hvor det er størst mulighet for å etablere nye arbeidsplasser uavhengig av innsatsområdene. Det understrekes at det er selvfølgelig den enkelte virksomhet som er ansvarlig for egen drift og utvikling. Omstillingsressursene kan bidra i tidligfase av utviklingsprosjektene.

En periodisert utvikling av arbeidsplassene viser til følgende ambisiøse utvikling i arbeidsplasser:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0	0	2	3	5	7	17
Entreprenørskap	0	0	0	0	1	1	2
Bygg og anlegg	0	0	1	1	1	1	4
Lokal mat	0	1	2	2	1	1	7
Moland Mekaniske	0	2	2	2			
Andre gode næringsutviklingsprosjekt	0	1	2	2	2	1	8
SUM	0	4	7	10	10	11	40

Målet skal dokumenteres gjennom rapport fra aktuelle virksomheter i henhold til «prosjektlederrapporten». Denne periodiske utviklingen kan forandre seg.

2.2 Effektmål og langsiktige resultater

Omstillingsplanen har et tidsperspektiv på 3 + 3 år. I løpet av denne tiden skal omstillingsprosessen ha bidratt til:

- Økt verdiskaping ved at området får en mer robust og bredere næringsstruktur.
- En større vilje og evne i Fyresdal til å skape sin egen arbeidsplass.
- Styrket omstillings- og utviklingsevne hos kommunen og næringslivet i Fyresdal.
- Sterkere fremtidstro blant lokalbefolkningen for økt "bo- og blilyst" i Fyresdal.
- Bedre nettverksbygging og økt samhandling i regionen.
- Bedre samhandling også med andre regioner og eksterne miljø.
- Rolleavklaring og effektivisering av kommunens oppgaver i næringsutviklingen.

2.3 Delmål

- Gjennom å bidra til nye arbeidsplasser og nye virksomheter vil omstillingsprogrammet også bidra til å stanse befolkningsnedgangen og eventuelt øke innbyggerantallet.
- Nyetableringer: Det er et klart mål å videreutvikle næringslivet. I perioden 2008 – 2013 var det i snitt 11,5 nyetableringer per år. Dette skal utvide i gjennomsnittlig 14 nyetableringer per år i perioden 2018 – 2022.
- Det skal etableres møteplass/samarbeidsarena for næringslivet i Fyresdal.

3. Innsatsområder

3.1 Innledning

Fyresdal er en liten kommune med litt over 1330 innbyggere med ca. 650 sysselsatte bosatt i Fyresdal. Det er nærmere 90 AS, DA, NUF og underavdelinger samt over 270 enkeltmannsforetak ifølge Brønnøysundregistrene. (Tallene er fra 2016). Folketallet er pr. 01. februar 2019 redusert til 1280.

I 2017 og 2018 er det blitt etablert og registret totalt 41 selskaper i Fyresdal. I perioden er det etablert og registret totalt 12 AS selskaper i Fyresdal. Det er i samme periode etablert 29 enkeltmannsforetak. (Tallene er hentet i fra Purehelp.no)

Ved starten av omstillingsperioden er det på den ene side viktig å satse på noen få innsatsområder samtidig som næringslivet er såpass lite at en må sikre at en får avklart på hvilke områder det er mulig å skape en positiv næringsutvikling. Styret har bestemt at det skal være fem innsatsområder:

- Næringsvirksomhet med basis i naturressurser.
- Entreprenørskap og kompetanseutvikling.
- Bygg og anlegg (spesielt mot hytteutbygging/-utvikling)
- Lokal mat
- Moland Mekaniske (er ikke med for 2019 da det er i fulldrift)
- Andre gode næringsutviklingsprosjekter.

Omstillingsinnsatsen er fokusert på å bidra til avklaring av muligheter og konkretisering av tiltak for å realisere mulighetene. Det medfører at ressursene skal nyttes i tidligfase i prosjektene. Gjennomføringsfasen skal realiseres med eventuell hjelp fra det ordinære virkemiddelapparatet.

Nedenfor er det beskrevet tiltak innenfor det enkelte innsatsområdet som skal iverksettes i handlingsåret sammen med indikasjon på ressursinnsats og forventet resultat i 2019.

Denne handlingsplanen for 2019 kan bli revidert og endret hvis styret finner det hensiktsmessig. Handlingsplanen for 2019 vil bli gjennomgått for eventuelt endringer etter det har gått et halvt år.

3.2 Næringsvirksomhet med basis i naturressurser.

Mål

Det skal i perioden etableres minst 25 nye arbeidsplasser. Målene er periodisert under hovedmålet. De to siste årene har en regnet med at det er etablert virksomhet for videreforedling av fisk. Det er for 2017 og 2018 ikke blitt etablert noen arbeidsplasser innenfor dette innsatsområdet. Dette er i tråd med periodiseringen.

Det skal i perioden etableres minst 17 nye arbeidsplasser.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Naturressurser	0	0	2	3	5	7	17

3.2.1 Strategi: Utnytte vannressursene

Vannressursene er reelt konkurransefortrinn for Fyresdal. Det er et stort potensiale både i produksjon av kildevann og videreutvikling av oppdrett. Det største arbeidspotensialet ligger i storskala oppdrett og videreforedling av røye.

Total budsjettet for "utnytte vannressursene": 300 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Eksport av vann med og uten kullsyre fra Telemark Kildevann.	Hjelpe til med å øke eksportene til Sverige, Danmark, Tyskland og evt. andre land. Kunne bidra til å øke bemanningen med opptil 8 personer.	TKV og HH (ES)	Timer HH og timer TKV
Transport støtte	Utrede mulighetene for å kunne få til transport støtte i fra fylkeskommunen.	TKV og HH (ES)	Timer TKV og timer HH

	Kunne bidra til å sikre driften og bidra til å øke bemanningen med opptil 8 personer. (samme mål som over)		
Avfall fra Telemarkrøye	Finne ut om det lar seg gjøre å nytte gjøre seg av avfallet fra Telemarkrøye, til å dyrke grønnsaker og annet. Finne ut om det er grunnlag for å gjennomføre en forstudie og forprosjekt. Finne A-eier til prosjekt(ene)	HH, TR og A-eier	Timer HH, timer TR.
Øke produksjonen og lønnsomheten hos Telemarkrøye. Samtidig se på rammevilkårene for bransjen	Hva kan gjøres for å sikre produksjonen og redusere dødeligheten på rogn. Bli vurdert med i SMB-Utviklingsprogrammet. I løpet av 2020 skal følgende foreligge. En endring i tildelings forskrifter slik at en konsesjon i ferskvann ikke lengre er knyttet til gårds og bruksnummer, men heller til et vassdrag. At det et sett retningslinjer for hva en konsesjonssøknad skal inneholde, samt standardisering av dokumentasjon. At det etableres felles konsesjonsvilkår for næringen. At det etableres en felles standard for miljøovervåking for næringen	TR, TC og HH	

3.3 Entreprenørskap og kompetanseutvikling

Mål

Omstillingsprogrammet skal i samarbeid med Fyresdal Næringshage (FNH) bidra til å samle hele næringslivet i Fyresdal. Det skal satses på felles møteplass og arena for næringsarbeid, nettverksbygging og kompetanseutvikling.

Det skal i perioden etableres minst 4 nye arbeidsplasser.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Entreprenørskap	0	0	1	1	1	1	4

3.3.1 Strategi: Samhandling i næringslivet

Næringslivet i Fyresdal består av mange enkeltmannsforetak og små virksomheter med mindre enn 20. Derfor er det av betydning å kunne være med å stimulere og hjelpe til med å få til samhandling i næringslivet i Fyresdal.

Fyresdal Næringshage (FNH) er et naturlig senter for etablereropplæring, samhandling/møteplasser og kompetanseoppbygging.

Total budsjettet for "samhandling i næringslivet": 100 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Felles næringsarenaer	Stimulere og hjelpe til med å skape forskjellige næringsarenaer for forskjellige næringer/bransjer i samarbeid med Fyresdal Næringshage (FN) og Fyresdal Næringsforening(FNO). Følge opp produksjonsbedrifters møtearena på Molandsmoen. Følge opp arbeidsgruppa for turisme. Samle hytteutbyggere/-utviklere og se om det er	HH, FNH og FNO	Timer/ Egen innsats Innovasjon Norge

	<p>grunnlag for en felles møte arena.</p> <p>Samle entreprenører i Fyresdal og se om det er grunnlag for en felles møte arena.</p> <p>Samle lokal mat produsenter og se om det er grunnlag for en felles møte arena.</p>		
Egne årlige møter med bedriftene i Fyresdal	<p>Ha årlige møter med bedriftene i Fyresdal.</p> <p>Hensikten: Høre hvordan tilstanden er og evt. hva de trenger hjelp til. Komme tettere på bedriftene i kommunen. Få frem evt. nye prosjekter og/eller muligheter.</p>	Ordfører og daglig leder	Timer

3.3.2 Strategi: "Gründerhage"

Total budsjettet for "Gründerhage": 400 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Gründerhage	Legge forholdene til rette for å tiltrekke seg gründere til Fyresdal, ved å legge til rette for opp start og utvikling av gründer ideen.	HH, FNH og andre samarbeidspartnere.	Timer HH, FNH og FK. Innovasjon Norge
Arbeidsplasser som krever høyere utdanning.	Finne ut hva som skal til for å få til kompetanse arbeidsplasser i Næringshagen og ellers i kommunen. Lage en forstudie og forprosjekt, for å avdekke nå	HH og innleid konsulent	Timer og næringsfondet.

	situasjonen og se på hva et slikt prosjekt vil koste		
--	--	--	--

3.3.2 Strategi: Entreprenørskap

Entreprenørskapsopplæring blant bygdas innbyggere og næringsdrivende er viktig for å kunne nå mål settingen som er satt opp. Det vil jobbes aktivt med entreprenørskap i næringslivet og generelt ut mot bygdas innbyggere. Dette i form av kurser og foredrag.

Entreprenørskapsopplæring i skolen er grunnlag for å bygge innovasjonskultur.

Samtidig er det viktig at dagens næringsliv også utvikler sin gjennomføringsevne for å skape nye markeder, nye produkter/tjenester og mer effektiv produksjon.

Total budsjettet for "entreprenørskap": 1 500 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Arrangere kurs	Finne gode kursholdere på aktuelle områder: <ul style="list-style-type: none"> • Salg og Markedsføring, • Bruk av sosiale medium, • PLP-plan • Andre fagområder som kan stimulere til økt aktivitet innenfor de forskjellige næringsvirksomhetene. • "Førstdalskvelden" Samarbeid med Fyresdal Næringshage (FNH)	HH og FNH	Timer
Styre seminar	Øke kompetansen på: <ul style="list-style-type: none"> • Strategi arbeid, forankring og kommunikasjon. • Utveksle erfaringer fra andre kommuner i samme situasjon. 	HH/Styret	Timer

SMB-utviklingsprogram	Ha minst 10 virksomheter klare for gjennomføring av forprosjekt og selve prosjektet.	HH og SBR	Timer
Tilbud om hjelp til markedsføring, kommunikasjon og konseptutvikling	Få til en avtale med et selskap som kan hjelpe til med dette. Få laget til en «oppstartspakke».	HH og reklamebyrå	Max pris pr. bedrift «oppstartspakke» 10 000

3.4 Bygg og anlegg

Mål

Fyresdal har lang erfaring innen bygg og anlegg bransjen. Det er pr. i dag flere firmaer innen denne bransjen og vi har flere hytteutviklere. Det er store områder blant annet på Våmur, Birtedalen, Hauggrend, som det er planer for vider utvikling og bygging av hytter.

Det skal i perioden etableres minst 4 nye arbeidsplasser.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Bygg og anlegg (spesielt mot hytteutbygging/-utvikling)	0	0	1	1	1	1	4

3.4.1 Strategi: Bygg og anlegg (spesielt hytteutbygging/-utvikling)

Prosjektet er ment til å få til videre utvikling av hytteområder og se på mulighetene til å utvikle entreprenørbransjen/bygg og anlegg i Fyresdal. Det er mange firmaer som driver innenfor denne bransjen. Her kan en se for seg forskjellige muligheter.

Totalbudsjettet for "bygg og anlegg (spesielt hytteutbygging/-utvikling)": 250 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Hyttebygging/utvikling	Lage et bedriftsnettverk som jobber aktivt med å øke hyttebygging /utvikling og å tiltrekke seg kjøpere	Hytteutbyggere/-utviklere og HH.	Timer Egen innsats Innovasjon Norge/kommunen
Høystandard hytter	Vurdere mulighetene til å kunne få konvertert eksisterende lavstandardhytter til høystandardhytter. Vurdere mulighetene til å få regulert og etablert nye hytteområder til høystandardhytte områder.	Hytteutbyggere/-utviklere og HH	Timer Egen innsats Innovasjon Norge/kommunen
Besøke andre hytteutbyggere/-utviklere	Arrangere turer til andre hytteutbyggere/-utviklere. Hensikten: <ul style="list-style-type: none"> • Lære • Impulser • Fallgruver • Nyttige råd og tips. • Se hvordan andre har gjort det. 	Hytteutbyggere/-utviklere og HH	Egen innsats Reiser Timer HH

3.4.2 Strategi: Næring innen turisme.

Fyresdal har mye og stor uberørt natur. Det er imidlertid ikke større organiserte oppholds- og opplevelsessentra, men mulighetene er store for aktiviteter i mindre skala gjennom etablering av bygdenæring i landbruket.

Total budsjettet for Næring innen turisme: 100 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Turisme	Hvordan kunne øke tilstrømmingen av turister til Fyresdal? Hva må vi gjøre? Øke aktiviteten i arbeidsgruppa og få implementert essensen av det som kom frem på felles møte i mars 2018.	Arbeidsgruppa turisme og HH.	Timer Egen innsats
"Idrettsdestinasjonen Fyresdal"	Følge opp dette i forhold til Fyresdal Kurs og Leirsted.	FKL, Arbeidsgruppa og HH	Egen innsats

3.5 Lokal mat

Mål

Fyresdal er en jordbruks kommune og har lange tradisjoner med jordbruk/gårdsbruk. Målet bør være å gjøre Fyresdal til en ledende aktør innenfor lokal mat produksjon i Norge. Innenfor saue-/lamme-, grise- og storfehold og annet. Stimulere, utvikle og hjelpe de gårdbrukerne i kommunen som vil foredle gårdsproduksjonen på egen hånd.

Det skal i perioden etableres minst 7 nye arbeidsplasser.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Lokal mat	0	1	2	2	1	1	7

3.5.1 Strategi: Lokal mat

Målet er å samle lokal mat produsentene til å samarbeide innenfor de områder de kan samarbeide på. Disse områdene kan være:

- Salg og markedsføring.
- Distribusjon.
- Kontakt med kjeder og butikker.

- Eget utsalgssted.
- Profilerings.
- Nettbutikk.

Målet er å kunne dra ut synergieffekter. I tillegg kunne stå sammen og kunne tilby kundene en helhetlig pakke av lokal mat.

Total budsjettet for "lokal mat": 200 000

Tiltak for 2019:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Videreforedling av lokal mat.	Samle gårdbrukere som vil videreforedle lokal mat. Stimulere til samarbeid og samhandling.	Gårdbrukere og HH	Timer Egen innsats
Felles produksjonsanlegg.	Undersøke mulighetene til å få til et felles produksjonsanlegg på videreforedling av hele dyreskrotter og evt. et felles slakteri.	Gårdbrukere og HH	Timer Egen innsats
"Produksjonsanlegg"	Gjøre forstudie og forprosjekt på å bygge et produksjonsanlegg for videreforedling av lokal mat.	Gårdbrukere og HH	Egen innsats Timer HH
Felles distribusjon	Se på mulighetene til felles: <ul style="list-style-type: none"> • Distribusjon • Salg • Markedsføring • Profilerings • Kontakt med kjeder og butikker. • Eget utsalgsted. • Nettbutikk. 	Gårdbrukere og HH	Egen innsats Timer HH

3.6 Andre gode næringsutviklingsprosjekter

Mål

Det er viktig ikke å stenge for andre gode prosjekter. Det er viktig at disse er gjennomarbeidet og holder seg innenfor en akseptabel risiko.

Det skal i perioden etableres minst 5 nye arbeidsplasser.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Andre gode næringsutviklingsprosjekter	0	1	1	1	1	1	5

3.5.1 Strategi: Skape gode næringsutviklingsvirksomheter

Å ta vare på de konkurransefortrinn som finnes både innen definerte innsatsområder, men også for øvrige, f.eks. på utnyttelse av eksisterende industribygg, eksisterende industrikompetanse mulig etablering av virksomheter/underavdeling av virksomheter andre steder, samhandling med virksomheter fra regionen for øvrig, osv.

Det er viktig å identifisere og følge opp gjennom de personer som har gjennomføringsevne og har gode forretningsideer, som må bearbeides og konkretiseres ytterligere. Det viktigste her er å sikre at A-eier(e) får tilgang til den riktige kompetanse for å kvalitetssikre forretningsideene. Det viktigste er altså å bidra med rett kompetanse for å kvalitetssikre, ikke å gi tilskudd. Dette medfører at tilskudd bare kan gis når det foreligger en god og begrunnet prosjektplan for hva tilskuddet skal bidra til.

Total budsjettet for "skape gode næringsutviklingsprosjekter": 150 000

Tiltak her i 2019 er:

Tiltak	Mål 2019	Ansvarlig	Budsjett
Finne nye gode prosjekter som kan legges til Fyresdal.	HH jobber aktivt inn mot sitt nettverk, gründermiljøer og generelt i markedet for å finne nye gode prosjekter som kan legges til Fyresdal	HH	Timer

Sikre eksisterende arbeidsplasser som står i fare for å forsvinne	Bistå bedrifter som står i fare for å måtte legge ned eller redusere antall ansatte.	HH og gjeldene bedrifter	Timer Egen innsats
Datalagring og synergi effekter	Undersøke mulighetene for å kunne nytte gjøre seg av datalagringseffekten fra Grenland. Hva kan Fyresdal få ut av dette?	HH	Timer HH

Det er avsatt 236 000 til uforutsette prosjekter og hendelser.